

سوالات تشریحی دین و زندگی یازدهم انسانی - فصل دوم

درس ۶: امکان شناخت

- ۱- دو دلیل بر خطاپذیری شناخت انسان بیان کنید.
- ۲- مثال‌هایی را که نشان‌دهنده توانایی انسان در دانستن است توضیح دهید.
- ۳- شناختن ما از جهان چگونه حاصل می‌شود؟
- ۴- شناخت ما از جهان امری است که حاصل می‌شود؛ یعنی با عمل و، در مسیر شناخت بیشتر پیش می‌رویم.
- ۵- منظور از این جمله چیست؟
- «علی‌رغم گستردگی شناخت و فهم ما از جهان و خود، شناخت ما در مجموع محدود است.»
- ۶- دو پرسش درباره مسائل مربوط به شناخت بنویسید.
- ۷- معرفت‌شناسی چیست؟
- ۸- هنگامی که فیلسوفی درباره موضوعاتی مانند هستی، جهان و انسان می‌اندیشد، ناگزیر درباره خود و نیز دیدگاهی دارد.
- ۹- معرفت‌شناسی یا نظریه معرفت را تعریف کنید.
- ۱۰- چرا بحث معرفت‌شناسی امروزه به صورت شاخه مستقلی درآمده است؟
- ۱۱- وقتی می‌گوییم «معرفت یا شناخت» منظورمان چیست؟ (مثال بزنید)
- ۱۲- آیا مفهوم شناخت قابل تعریف است؟ چرا؟
- ۱۳- تعیین کنید کدام عبارت صحیح و کدام یک غلط می‌باشد:
- الف) هرگاه شخصی، اصل دانستن را انکار کند، دست کم، امکان شناخت یک حقیقت را پذیرفته است.
- ب) ارسطو عالم مثل را جهانی برتر از عالم طبیعت دانسته که عقل می‌تواند برای آن استدلال ارائه نماید.
- پ) درک ذات و صفات خداوند مستلزم استفاده از قواعد شناخت عقلی است.
- ۱۴- دانش بشر به دو صورت پیشرفت می‌کند، آن‌ها را نام ببرید:

- ۱۵- شکاکیت مطلق به چه معناست؟
- ۱۶- نظریه گرگیاس را درباره امکان معرفت بنویسید.
- ۱۷- امکان معرفت بدیهی است یا غیربدیهی؟
- ۱۸- انسان چگونه امکان شناخت و معرفت خود را از ابتدای زندگی خود افزایش داده است؟
- ۱۹- دانش بشر به چند صورت پیشرفت می کند؟ نام ببرید.
- ۲۰- آیا ما می توانیم اشیاء و موجودات جهان را بشناسیم و به آن ها علم پیدا کنیم؟
- ۲۱- این پرسش که «آیا ما می توانیم به همه اسرار مغز پی ببریم؟»، شک در اصل معرفت است؟
- ۲۲- آیا شک در توانایی انسان برای برخی دیگر از حقایق وجود دارد یا خیر؟ مثال بزنید.
- ۲۳- شکاکیت مطلق یعنی چه؟ (توضیح دهید).
- ۲۴- پیشرفت پیوسته علم نشانه چیست؟
- درس ۷: ابزارهای شناخت
- ۲۵- با توجه به متن به سؤالات زیر پاسخ دهید:
- «بابک وقتی به منزل رسید بسیار تشنه بود و سراغ یخچال رفت و ظرفی را که مایع بی رنگی داشت، سر کشید که ناگهان متوجه شد مایع آب نیست بلکه گلاب است».
- الف) بابک با استفاده از کدام ابزار معرفتی خویش توانست تفاوت آب و گلاب را تشخیص دهد؟
- ب) آیا خطای شکل گرفته، سبب می شود که بابک دیگر از این ابزار شناختی استفاده نکند؟ چرا؟
- ۲۶- یکی از نشانه های ارزش و اعتبار شناخت حسی را بنویسید:
- ۲۷- شناخت حسی چه مقدار برای انسان معتبر است؟
- ۲۸- یکی از نشانه های ارزش و اعتبار شناخت حسی چیست؟ توضیح دهید.
- ۲۹- شناخت های حسی چه امکانی را به انسان می دهند؟ مثال بزنید.
- ۳۰- سه قاعده عقلی مهمی که شناخت تجربی بر آن ها استوار است و دانشمندان نیز از آنها بهره می برند را ذکر کنید.

- ۳۱- تعیین کنید کدام عبارت صحیح و کدام یک غلط می باشد:
- الف) «معرفت شناسی» بخشی از فلسفه است که به خود پدیده شناخت می پردازد.
- ب) «افلاطون» از اولین دانشمندانی است که مبانی علوم تجربی را پایه گذاری کرد.
- ۳۲- شناخت تجربی را تعریف کنید و بگویید (یکسان عمل کردن طبیعت) یک قاعده عقلی است یا تجربی؟
- ۳۳- نظر ابن سینا درباره قانون علیت چیست؟
- ۳۴- حقایقی که انسان از راه تعقل به آن می رسد را بنویسید.
- ۳۵- حقایقی که انسان با نیروی عقل آن را درک می کند به چه اموری مربوط می شود؟
- ۳۶- عقل با کمک و یافته های حسی می تواند به بسیاری از و طبیعت پی ببرد و قوانین طبیعی را بشناسد.
- ۳۷- شناخت تجربی چیست؟
- ۳۸- شناخت تجربی بر چند قاعده عقلی مهم متکی است؟ نام ببرید.
- ۳۹- نظر ابن سینا در مورد قانون علیت را بنویسید.
- ۴۰- منظور از «شناخت عقلی» چیست؟
- ۴۱- ذات و صفات خداوند را چگونه می توان درک کرد و شناخت آن مستلزم چیست؟
- ۴۲- یافته های سودمند درباره کل هستی چگونه به دست می آید؟
- ۴۳- منظور از بی واسطه بودن معرفت شهودی چیست؟
- ۴۴- ۲ مورد از تفاوت های بین شهود و حیانی و شهود عرفانی را بیان کنید:
- ۴۵- شعر «چه مبارک سحری بود و چه فرخنده شبی / آن شب قدر که این تازه براتم دادند» اشاره به کدام یک از ابزارهای شناخت دارد؟
- ۴۶- برای رسیدن به معرفت شهودی چه ویژگی هایی لازم است؟
- ۴۷- منظور از معرفت شهودی چیست؟ مثال بنویسید.
- ۴۸- معرفت و حیانی را تعریف کنید.

درس ۸: نگاهی به تاریخچه معرفت

- ۴۹- چه تفاوتی میان نظر پارمنیدس و افلاطون درباره ادراک حسی وجود دارد؟ آن را بیان کنید.
- ۵۰- دیدگاه گریاس و پروتاگوراس را درباره مسئله شناخت با هم مقایسه کنید.
- ۵۱- چرا پروتاگوراس اعتقاد داشت که حقیقت امر یکسانی نیست؟
- ۵۲- چرا پارمنیدس شناخت حسی را معتبر نمی‌داند؟
- ۵۳- در اولین دوره معرفت‌شناسی در یونان، چه مسائلی نظر فیلسوفان را به خود جلب کردند؟
- ۵۴- از فیلسوفان پیش از در از کسانی بود که شناخت را به دلیل خطاهایی که گاه در حواس رخ می‌دهد، معتبر نمی‌دانست.
- ۵۵- از دید پارمنیدس چرا حرکت وجود ندارد؟
- ۵۶- دیدگاه هراکلیتوس در مورد حرکت را بنویسید.
- ۵۷- دیدگاه سوفسطائیان درباره بی‌اعتباری حس و عقل را بنویسید.
- ۵۸- پروتاگوراس در مورد حقیقت چه دیدگاهی داشت؟
- ۵۹- دیدگاه پروتاگوراس در مورد اشیا چیست؟
- ۶۰- حکیمانی مثل سقراط، افلاطون و ارسطو برای کسب معرفت صحیح چه اقداماتی انجام دادند؟
- ۶۱- ارسطو با تدوین علم منطق چه گام مهمی برای کسب معرفت صحیح انجام داد؟
- ۶۲- تفاوت عالم مُثُل و عالم طبیعت در چیست؟
- ۶۳- ویژگی فلسفه سهروردی چیست؟ توضیح دهید.
- ۶۴- ابن سینا و فارابی به جز حس و عقل برای چه شناختی اعتبار خاص قائل بودند؟
- ۶۵- سهروردی در نهایت نظام فلسفی خود را بر چه پایه‌ای استوار کرد؟ توضیح دهید.
- ۶۶- موارد سمت راست را با موارد سمت چپ مرتبط کنید.
الف) عقل یا حس	- پارمنیدس: حس / هراکلیتوس: عقل
ب) اعتبار حس و عقل	- پارمنیدس: عقل / هراکلیتوس: حس
ج) بی‌اعتباری حس و عقل	- ابن سینا و فارابی
د) تداوم حس و عقل	- سوفسطائیان
	- سقراط، افلاطون و ارسطو

- ۶۷- نظر علامه طباطبایی درباره روش ملاصدرا چیست؟
- ۶۸- چه کسی توانست به نحو مطلوبی از معرفت شهودی در کنار معرفت عقلی بهره ببرد.
- ۶۹- ملاصدرا چگونه توانست یک دستگاه منسجم فلسفی بنا کند؟
- ۷۰- ملاصدرا بین فلسفه و معرفت وحیانی چگونه ارتباط برقرار کرد؟
- ۷۱- ملاصدرا در کتاب مبدأ و معاد در مورد رابطه عقل و دین چه گفته است؟
- ۷۲- نظر عموم فیلسوفان جهان اسلام در مورد اعتبار عقل و حس چیست؟
- ۷۳- ریشه نظر نظام فلسفی ملاصدرا در میان چه فیلسوفانی به چشم می خورد؟
- ۷۴- معرفت فلسفی متکی بر چه چیزی است؟
- ۷۵- در دوره معاصر نظر فیلسوفان مسلمان در مورد ابزارهای شناخت چیست؟
- ۷۶- هر کدام از نظریات زیر مربوط به کدام گروه از تجربه گرایان است؟
 (الف) نمی توان وجود خداوند را با حس و تجربه اثبات یا نفی کرد، پس این مفهوم بی معناست:
 (ب) باور به وجود خدا، باور درستی است، چون برای انسان مفید است و به او آرامش می دهد:
- ۷۷- دیدگاه دکارت و کانت را درباره مفاهیم و معرفت هایی که از راه حس و تجربه به دست نیامده اند با هم مقایسه کنید.
- ۷۸- نظر کانت در مورد معرفت چیست؟ و انسان چگونه به آن می رسد؟
- ۷۹- یکی از مؤسسان پوزیتیویسم که آن را برای اولین بار استفاده کرد است.
- ۸۰- نظریه پوزیتیویست ها درباره شناخت چیست؟
- ۸۱- دیدگاه دکارت در مورد معرفت عقلی انسان را توضیح دهید.
- ۸۲- تفاوت دیدگاه بیکن و دکارت در چیست؟
- ۸۳- در میانه نظریات عقل گرایان و تجربه گرایان، کدام نظر در میان فلاسفه اروپایی غلبه پیدا کرد؟
- ۸۴- در دوره جدید فلسفه در اروپا با پیش گامی چه کسانی آغاز می شود؟
- ۸۵- تجربه گرایان چه کسانی بودند؟
- ۸۶- دیدگاه بیکن را در مورد اعتبار حس و عقل توضیح دهید.
- ۸۷- از نخستین فیلسوفانی که بر اهمیت حس و تجربه اصرار می ورزید که بود؟

- ۸۸- دیدگاه کانت در مورد معرفت‌های انسان را بنویسید.
- ۸۹- دیدگاهی که برای تلاش کانت برای آشتی عقل‌گرایان و تجربه‌گرایان به وجود آمد چه نام دارد؟
- ۹۰- نظر پوزیتیویسم در مورد ابزار معرفت را بنویسید.
- ۹۱- به اعتقاد پوزیتیویست‌ها چه اموری دارای ارزش تحقیق و پژوهش هستند؟
- ۹۲- به حاشیه رفتن استدلال عقلی و جریان عقل‌گرایی و توجه خاص به مسئله تجربه، سبب رشد چه دانش‌هایی شد؟
- ۹۳- اشکالاتی که با بی‌مهری به تفکر عقلی و کنار گذاشتن آن پیش آمد، چه بود؟
- ۹۴- باور نسبی‌گراها را توضیح دهید.
- ۹۵- نسبی‌گرایان در معرفت‌شناسی، به تدریج به چه حوزه‌هایی وارد شدند؟
- ۹۶- موارد سمت راست را با موارد سمت چپ مرتب کنید.
۱- پارمنیدس	الف) شهود، عقل، حس
۲- کانت	ب) از طریق اشراق و به صورت الهامات شهودی
۳- بیکن	ج) حس و عقل
۴- ملاصدرا	د) حس و تجربه
۵- سهروردی	و) عقل
۶- افلاطون	
- ۹۷- از نظر پراگماتیسم‌ها ملاک درست بودن یک دانش چیست؟
- ۹۸- دیدگاه پراگماتیست‌ها درد مورد واقعیت را با مثال توضیح دهید.